

Z O B S A H U

Rozdělený dům	2	Odhad veřejného mínění v ČSR	11
Francie volila	5	Program nebo chaos	12
Listy z exilu	6	Veřejné mínění v exilu	13
The Break-Up of the councils of free Czechoslovakia	8	« Kulturní » atmosféra v Čes- koslovensku	13

O SPOLEČNOU ŘEČ DOMOVA a EXILU

...v poslední době měl jsem příležitost přečíst si větší počet exilových publikací, dostal jsem několik dopisů od přátel z emigrace a konečně jsem mohl pozorovat postup některých příslušníků zahraničního odboje, když zakládali své jednání na určité představě situace v Československu. Ve všech třech případech setkal jsem se se stejným nedostatkem pochopení pro vývoj a stav věci v zemi, kde vládne komunistický režim: články exilových časopisů nehodnotí správně jednotlivé stránky situace v Československu a vaše dopisy vykazují neznalost podmínek života jednotlivce v komunistickém státě. Domnívám se, že tento nežádoucí stav — nedostatek správné představy o poměrech v Československu — má dvě příčiny: jednak my z domova vám podáváme ne dosti přesné a ne zcela jednoznačné zprávy o situaci, jednak vy v novém prostředí ztrácíte smysl pro chápání odlišných poměrů doma nebo nejste schopni svou osobní zkušenost s komunistickým režimem měnit podle forem a obsahu, které nabyl po vašem odchodu. Od okamžiku, kdy jste opustili Československo, začali jste si tvořit své názory v novém prostředí a i my jsme se začali přizpůsobovat v názorech novým podmínkám komunistického systému: obě strany začaly se vzdalovat místu, kde se rozešly, a začaly hovořit odlišnou řečí. Známe-li příčiny tohoto — dnes teprve se tvořícího — rozdílu, nebude snad tak těžké nalézt zase společnou řeč, která jest předpokladem úspěšného plnění úkolů, které má čs. demokratický odboj za hranicemi: my se pokusíme dodávat vám za hranice dokonale přesné a nepochybně jasné zprávy o vývoji a stavu komunistického režimu v Československu, vy se pokuste na základě našich zpráv o pochopení rozdílů mezi situací v demokratickém světě a poměry v Československu, mezi komunistickým režimem před dvěma lety a dnes!

Při sestavování zpráv o situaci doma nevychází se zpravidla od absolutní neinformovanosti, nýbrž předpokládá se znalost některých samozřejmých rysů situace v Československu. Pomíjení těchto « samozřejmostí » a jejich podceňování s naší strany se stalo kamenem úrazu: právě v těchto « samozřejmých » věcech stalo se posuzování domácí situace exilem nejslabším bodem jeho poznatků o Československu. Pokusím se shrnout podstatné momenty ve formu jakéhosi přehledu zásad, které by umožnily správné porozumění všech příštích zpráv o vývoji situace nebo o jednotlivých událostech v zemi. Půjde vesměs o věci, které se zdají všeobecně známé: právě pro svou všeobecnou známost « byly » tradováním zploštěny a vzat jim jejich pravý smysl. O vrácení pravého smyslu prázdným frázím!

1) Vztah Československa k SSSR jest zpravidla opisován termíny « vasalský », « podřízený » atd.; každá taková obecná charakteristika jest nesprávná proto, že se vyhýbá přesnému určování, že svádí k omezování vztahu na pole zahraničně politické. Dnes odpovídá skutečnému stavu takto vymezený rozsah: Československo jest Sovětskému svazu nejen podřízenou svou zahraniční politikou, ale tento vykonává přímo kontrolu svými orgány na území republiky, nad fungováním státní správy (zejména policie, armády, ústředních úřadů), hospodářství, stranického života i kultury.

2) Postavení Strany ve veřejném životě státu i v soukromém životě jednotlivců rovněž není chápáno v plném rozsahu; označením « vedoucí » jest rovněž situace zjednodušována. Strana svým programem jest zdrojem veškerého veřejného života ve státě, svou organizací kontroluje všechny státní orgány i činnost jiných organizací: stupeň monopolisace v těchto směrech dosáhl ve veřejném životě nepředstavitelného rozsahu a nyní jest rozšiřován i do soukromého života občanů metodou organizované kontroly nestraníků vybranými členy Strany.

3) Struktura státního aparátu rovněž prodělává řadu změn: tento skrytý proces dal vzniknout takové organizaci výkonu státní moci, že i občan komunistického státu jest při náhodném nahlédnutí do věci udivován stále znovu a každý den. Především jest nepředstavitelně rozšířen o b's a h činnosti státního aparátu (odborné, které stát nyní svými orgány řídí), dále jest třeba počítat se stále zvětšujícím se r o z s a h e m státního aparátu (nové úřady a rozšiřování orgánů existujících) a konečně jest třeba vytknout p o m ě r mezi jednotlivými složkami státního aparátu (vyjimečně postavení armády a policie).

4) Metody státního aparátu není možno omezovat jenom na popis násilí, kterým zabez-

SVET KOLEM NÁS :

ROZDELENÝ DŮM

Po celý minulý rok jsme mohli přinášet radostné zprávy o konsolidování, silení a cílevědomé práci demokratické části světa. Po prvé v dějinách se demokracie v době » míru « rozhodly k zbrojnímu programu, kterého dříve byly schopny jen diktatury. Nebylo pochyb, že SSSR učiní vše, aby tento program, určený k zastavení účelnosti a vyděračství, překazil. Rovněž nebylo pochyb, že demokracie sama chová ve svém procesu síly, které jsou provedení tohoto programu nebezpečné : parlamenty si neukládají rezervu, obvyklou v době války, a chtějí rozhodovat o všem a jen po dlouhých debatách a vysvětlování, která často nemohou být odpovědnými ministry v zájmu bezpečnosti podána uspokojivě. Dělnictvo i továrníci s radostí přijímají vládní zakázky, ale odmítají platit účet v podobě zvýšených daní a cen. Politici a politikáři vidí skvělou příležitost k demagogii, která, využívající občanské nespokojenosti s dočasnými omezeními, slibuje bezpečnost a blahobyť, děla a maslo, vše v jedné lahvičce zázračné medicíny. Je nepochybné, že nastávající dvě léta budou nejkritičtějšími obdobími v dějinách demokracie. Je trpké, že počátkem prvního z těchto let nám připadá ukol mluvit o rozděleném domě.

SPOJENÉ STÁTY

1. Úsilí o vybudování mocné americké armády, která by byla schopna čelit jak sovětskému vydirání, tak případnému sovětskému útoku, a která by byla vhodným argumentem při jednání o řešení natrvalo neúnosného rozdělení světa, je v plném proudu. V roce 1953 Spojené Státy, podle prohlášení schopného ředitele americké průmyslové mobilisace, Charles E. Wilsona, mají mít :

- a) zbraně k vybavení čtyř milionů amerických vojáků a neznámého počtu vojáků jiných
- b) zásobu zbraní a střeliva pro první rok případné války
- c) nový průmysl připravený k okamžitému započetí válečné produkce
- d) průmysl starý, vyrábějící civilní produkty v mírovém množství.

Tento tříletý program ovšem vyžaduje

zvýšení daní, regulaci zisků, mezd i cen, přidělové hospodářství v surovinách a řadu jiných omezení. Byl započat v době, ve které korejská krize vyvolala pocit národního nebezpečí a vědomí nutnosti společných obětí. Mezi tím však tento pocit naléhavosti ustoupil a téměř každá výrobní skupina je jista, že nutné oběti musí přinést někdo jiný. Senátoři farmářských krajů se vzpírají kontrole cen potravin, dělnictvo dva měsíce bojkotovalo mobilizační úřady v protestu proti zákazu zvyšování mezd, podnikatelé se ostře staví proti zvýšení daní ze zisku. Senátoři sice schválili výrobení zbraní pro čtyři miliony vojáků, ale zákon o obecné branné povinnosti, který by tyto zbraně dal vojákům do rukou, již několik měsíců leží neschválen. Je nepochybné, že všechny tyto obtíže, tak přirozené v demokratickém světě, kde se jedná a nenařizuje, by byly dříve či později překonány, kdyby se v uplynulých

pečující orgány postihují nepřátele komunistického režimu: jest to konec konců dílčí výšeď, v poměru k ostatním složkám činnosti státního aparátu málo rozsáhlá. S obecného hlediska jest pro činnost státního aparátu typický především postoj k občanům jako k p r e d m ě t u státní péče, o němž se rozhoduje. Běžnější než přímý nátlak jest n e p ř í m ě d o n u c e n í — vyhlídka na označení za » nepřitele lidové demokratického řádu « a na plynoucí důsledky: tenlo fakt svědčí pro specifický poměr mezi obyvatelstvem a státním aparátem.

5) Hospodářská situace Komunistického Československa jest velmi často sledována » katastrofální « — není to správné nebo — není to přesné. Hospodářskou situaci země jest možno kritizovat a nalézat známky nepříznivého vývoje — vždy jest však třeba uvědomovat si, že organizaci hospodářství v Československu dosahuje se dvojího: v dostatečné míře jsou kryty všechny potřeby státu jako celku (zejména armády, policie a pod.) a všem jednotlivcům jest zajištěno jakési životní minimum) vysokou zaměstnaností a národním pojištěním). Pro tyto dvě okolnosti jest hospodářství komunistického státu sice jeho slabostí, ale nikoliv důvodem katastrofy.

6) Propagační působení komunistického režimu na obyvatelstvo bývá zpravidla velmi nesprávně hodnoceno co do jeho výsledků. Jest sice pravda, že na základě komunistické propagandy se jen z nepatrného procenta občanů stanou přesvědčení stoupenci režimu (srovnáním tvrzeného se skutečností poznávají jeho lživost), ale zaseté sémě nenávisti klíčí v tom případě, kdy jest předmětem propagandy odporce (lživost osočování západních demokratických států nemůže si obyvatelstvo nijak přímo ověřit). Dnes a v budoucnosti není a nebude třeba pochybovat o postoji veřejnosti ke komunismu, rozhodně však třeba počítat s kritickým postojem ke kapitalismu a možná i k dalším předmětům útoků komunistické propagandy, která se zakotňuje v myslích obyvatelstva i proti jeho vůli.

7) Podobně není třeba pochybovat o negativní stránce postoje lidu (dpor občanů proti komunistickému režimu) : nelze se však s naprostou jistotou vyslovit o pozitivní stránce postoje lidu (role, kterou lid sehrává svým postojem v budoucím vývoji). V tomto bodě jest třeba zvláštní opatrnosti při tvoření soudu.

Jsem přesvědčen, že můj pokus o vysvětlení některých nesrovnalostí v hodnocení situace v Československu zahraniční emigrací nebude a není ojedinělý: možná, že jediným pozitivním výsledkem bude učiněné předsevzetí o větší péči, kterou budeme sestavování zpráv o poměrech doma pro vás venku. Doufám však, že snaha po dosažení porozumění nebude omezena jen na jednu stranu...

DOS, ČSR

měsících neprojevíly nejvážnější rozpory nejen o metodách, ale i o zásadní správnosti dnešní politiky Spojených Států.

OBRANA » GIBALTARU «

V únoru bývalý prezident USA Hoover pronesl řeč, která vyvolala horečné diskuse v senátě, tisku i veřejnosti. Podstatou této řeči bylo :

a) produkční kapacitu USA je nutno využít na budování letecké a námořní síly a výrobu munice a zbraní.

b) v případě sovětské invaze Evropy nasadit jen námořnictvo a letectvo

c) dodávat zbraně národům, které se chtějí bránit.

d) nevytvářet pozemní armády k nasazení v Evropě či Asii.

e) několik divísi na posílení morálky Evropanů poslat od Evropy teprve, až se ukáže, že Evropa vyřešila svoje problémy.

f) snížit státní rozpočet

g) hájit Formosu, Filipíny a Japonsko

h) dání nezávislost Japonsku a Německu a vybudovat je jako hráze proti agresii

i) selžou-li evropské národy, je nutno provazovat za obrannou linii břehy Tichého, Atlantického a Indického oceánu a Středozemního moře.

Tento návrh, žádající » obranu našeho Gibraltaru západní civilizace » v podstatě říkal, že Spojené Státy » nemohou pozemní ofenzivu proti komunismu dosáhnout ani vojenského vítězství, ani politického řešení «, na druhé straně pak prý » komunisté nemohou překročit oceán k útoku na Ameriku «. Tento plán vyvolal zděšení v celém světě, zejména vzhledem k podpoře, které se mu dostalo od významné, vlivné a nepochybně silici republikánské strany.

MAC ARTHUR...

Tři měsíce po té vyvrcholila krize s generálem Mac Arthurem. Ministr národní obrany, generál Marshall, řekl ve svém svědectví v senátě : » Naše úsilí v Koreji zastavilo tamní agresii a překazilo vlnu agresie v jihovýchodní Asii a jinde ve světě. Naše úsilí v Koreji nám dalo tak zoufale nutný čas a podnět k urychlenému budování naší a spojenecké obrany proti hroziícímu útoku sovětského imperialismu. Mac Arthur chtěl přenést konflikt do Číny, jak z moře tak ze vzduchu. Chtěl, abychom přijali risiko zaplést se nejen do rozšíření války s Čínou, ale i do totální války se Sovětským svazem. Chtěl, abychom tak učinili za cenu ztráty spojenců a za cenu rozbití koalice svobodných národů celého světa. Chtěl, abychom tak učinili, i když následek takové akce by mohl vystavit západní Evropu útoku milionů sovětských oddílů, které stojí ve střední a východní Evropě «. — » Je pochopitelné, že lokální velitel se tak zabere do svých cílů a zodpovědnosti, že některé z rozkazů, které dostává, nejsou takové, které by si dal sám. Co je nové, a co přineslo nutnost Mac Arthurova odstranění, je zcela nebývalá situace, kdy místní velitel veřejně vyjadřoval svoji nelibost a nesouhlas se zahraniční a vojenskou politikou Spojených Států «.

Počátek kritické doby v záležitosti » Mac Arthur « nastal v době zhroucení ofenzivy na čínské hranice, kdy generál vydal řadu projevů, napadající více či méně otevřeně rozkazy, které dostal. (New York Times, The US News and World Report,

poselství prezidentu agentury United Press, atd.). Proto 6. prosince dostal rozkaz, aby si veškeré projevy dal dříve schválit nadřízenými úřady.

Dne 20. března, když dostal zprávu od spojených šéfů štábů, že prezident Truman se v dohodě s OSN chystá navrhnout mírová jednání Číně, Mac Arthur vydal prohlášení (ve kterém dokonce použil jednu větu z chystaného prohlášení Trumanova), hrozil Čínanům rozšířením války do Číny a vyzýval je k mírovým jednáním. Bylo nutno odvolat prezidentův projev a naděje na urovnání korejského konfliktu v tuto dobu byla zmařena.

Několik dní na to byl publikován další politický zásah Mac Arthura : dopis opozičnímu poslanci Martinovi, který opět kritisoval americkou politiku i západní diplomacii vůbec, především pro nepoužití čínských armád. V dubnu telegrafoval Mac Arthur časopisu Freeman, že demobilisace stodvaceti tisíc Korejců je politickým rozhodnutím mimo jeho kontrolu.

Míra byla dovršena. Dne 11. dubna byl tento slavný a zasloužilý generál zbaven všech funkcí, a to tak sumárně, že nesměl ani předat velení, z obav, jak řekl ministr Marshall, že by byly vydány další škodlivé projevy.

Slavná kariéra Mac Arthura byla skončena na základě doporučení šéfa štábu generála Omara Bradleyho, ministra zahraničí Achesona, ministra národní obrany generála Marshalla, speciálního pověřence (a bývalého administrátora Marschallova plánu) A. Harrimana rozkazem prezidenta Trumana.

PRESIDENTSKÉ VOLBY

Návrhy prezidenta Hoovera na obranu jen amerického území před sovětským útokem byly co nejostřeji podporovány pravděpodobným kandidátem republikánské strany na presidentsví, senátorem Taftem. Prohlásil v únoru : » Je na čase, abychom hájili vlastní území dříve, než se dáme do obrany území cizích «. » Vyslání divísi do Evropy vyprovokuje Rusy k útoku «. Na základě těchto názorů republikáni prosadili senátní resoluci, dovolující vyslat do Evropy jen čtyři divise, k pozvednutí morálky evropských národů. Není to překvapivé — senátor Taft hlasoval proti vojenské povinnosti v roce 1940, proti ozbrojení amerických lodí v téže době, proti prodeji torpédoborců Británii, proti zákonu o půjčce a pronájmu zbraní silám, bojujícím proti Hitlerovi, proti půjčce velké Británii, proti Bretton-Woodským dohodám, proti Atlantickému paktu, a jednou pro zmenšení Marshallova plánu. Zdálo by se nemožné, že muž, který se bojí, že čtyři divise v Evropě vyprovokují Rusko, by se neobával ruské intervence, kdyby Mac Arthurovi bylo dovoleno napadnout Mandžusko. Jeho podpora Hooverova plánu a jeho plná podpora Mac Arthurova plánu se zdají být nesmyslným protikladem ; byly by jim, kdybychom nevěděli, že za rok jsou presidentské volby, a že nejpravděpodobnější kandidát opoziční, republikánské strany, (která je rozhodnuta použít dvacetiletého výročí své volební porážky Rooseveltem k návratu k moci) chce získat podporu každého významného a oblíbeného muže v zemi. Jak Hoover, tak Mac Arthur těmto podmín-

kám vyhovují. Za rok se ukáže, jak pohodlně se dá sedět na dvou židlích, do té doby však z vážných rozporů zmatená veřejnost může značně ohrozit úspěšné provádění promyšlené, demokratické a cílevědomé dnešní oficiální politiky Spojených Států.

IRAN, ZÁPALKKA U PETROLEJE

Iran je v stavu zmatku, který může skončit rozkladem celého Blízkého Východu. Důvodů pro tuto krizi je řada. Iránská vláda je, jak říká korespondent New York Herald Tribune, »kontrolována velkostatkáři a obchodníky-politiky-milionáři«. Bývalý ministr Anthony Eden napsal: »Nízký standard života, zaostalost zemědělství, primitivní stav průmyslu říká nešťastnou historii korupce a nedbalosti. Zemědělci nejsou ani prosperující, ani spokojeni. Pracují v podmínkách, které nejsou ani dobré, ani zlepšující se«. Dlouho slibovaná pozemková reforma se neuskutečnila a je nyní omezena na debatu, zda se má provést v stokilometrovém pásu podél sovětských hranic, což komunistické Tudeh byl dar z nebe, poslaný k propagandě.

Nejpohodlnější bylo obvinít za tento katastrofální stav britskou naftovou společnost a žádat vyvlastnění (na znárodnění nejsou peníze). Dva ministři, kteří tomuto návrhu odporovali, byly zavražděni a teror rozpoutaný extrémními nacionalisty a komunisty dostal volnou ruku, a přinutil parlament dát tomuto návrhu zákonodárnou sankci. Za dnešní světové krise je tato situace nesmírně nebezpečná:

a) státy arabské ligy pečlivě pozorují reakci západu na vyvlastnění jejich majetků, a je velmi pravděpodobné, že napodobí Iran, uvidí-li, že tento stát mohl tak rozsáhlou akci provést beztrestně;

b) stále stoupající potřeba ropy na západě je ohrožena. Je v dobré paměti, že mexická produkce po znárodnění hluboko poklesla a teprve po devíti letech dosáhla bývalé úrovně. Iranci, kteří na rozdíl od Mexičanů nechťi podržet v zaměstnání ani cizí, zkušené inženýry, velmi těžší budou mít výsledky lepší;

c) nespokojenost vypukne znovu plnou silou, až se pozná, že vyvlastnění nepřineslo žádné úlevy v téměř nesnesitelných poměrech.

Všechny tyto body znamenají značný úspěch pro sovětské imperialisty.

INDIE SE HLÁSÍ O SLOVO

Po prvé v indické historii se indiští intelektuálové sešli a vytvořili společnou organizaci: Kongres pro Kulturní svobodu. Na zahajovacím zasedání byla přijata resoluce, označující náhledy tohoto kongresu na světovou situaci, který se podle názoru redakce kryje s oficiální politikou nové asijské velmoci, Indie, a který osvětluje i obtíže, které měly Spojené Státy, reprezentované na Východě Mac Arthurem, v jakýchkoli diplomatických jednáních. Přinášíme proto některé pasáže, v přesvědčení, že značně osvětlí některé projevy, noty a hlasování Pandita Nehru zvláště a indické vlády vůbec.

»Sovětský Svaz se vydal na politiku světového dobyteltví, která je aktivně prováděna v Asii, včetně Indie. Operuje, jak okolnosti vyžadují, politickými prostředky, infiltrací, sabotáží, guerillovou válkou a regulárními vojenskými operacemi. Omezení kulturní svobody je stále ostřejší

a ostřejší v historii jak SSSR tak satelitů. Tato nesmírná nevýhoda komunismu nemůže být vyvážena jeho sliby, že zlepší hospodářskou situaci mas a odstraní mezinárodní konflikty; sliby, které ostatně nebyly spíněny. Nová tyranie založená na teorii a praksi totalitního státu je nejvážnějším ohrožením, s kterým se lidstvo setkalo v civilisované historii. Indifference či neutralita vůči této totalitářské tyranii znamenala by zřeknutí se indické tradice, a našeho dědictví a zradu všech duchovních hodnot«.

»V porovnání s hrozbou komunismu, nebezpečí z rozšiřující se hospodářské moci a kulturního vulgarismu Ameriky a z přežívání kolonialismu v jiných kapitalistických mocnostech znamenají menší hrozbu kulturní svobodě«. — »Přesto strach z amerického, britského anebo západního vlivu omezují indické veřejné mínění, aby hledalo pomoc proti komunismu u jediného možného zdroje. Kdyby Amerika mohla ukázat, že její podpora nenabývá forem, které posilují privilegia a korupci, jak se zdá být v některých místech... bylo by snazší mobilisovat Indii pro spolupráci«.

Z diskuse vyplývá, že kongres měl především na mysli Mac Arthurovu politiku ve Východní Asii, kterou generál sám v senátě definoval takto: »Zájmy Spojených Států jsou souběžné s každým, kdo odporuje komunismu«. Další odstavec ukáže, že Spojené Státy si omezení tohoto postoje byly vědomy, že však čínská intervence i v této sféře znemožnila sledovat politiku, která by byla podporována jak rozhořčenou veřejností doma, tak nedůvěřivou veřejností asijských národů.

ČÍNA

Před korejským konfliktem bylo velmi pravděpodobné, že Čína bude uznána západem alespoň de facto a dostane místo v Bezpečnostní Radě OSN (ministr Acheson prohlásil, že USA nepoužijí práva veta a ostatní velmoci Čínu podporovaly) a Čang-kajšek na Formose byl v posici téměř ztracené. V lednu 1950 prezident Truman prohlásil, že »USA neposkytnou ani vojenskou pomoc, ani radu čínským silám na Formose«.

Důvod k tomu byl vyjádřen H. K. Smithem z Columbia Broadcasting System: »Panuje zde mínění, že generál Čang-kajšek nepředstavuje pro západ podporu, nýbrž past. Hlavní úsilí Rusů v Asii je vmanévrovat Západ do jedné díry s Čangem. Bude-li možná věc Západu identifikovat s ním, pak důvody studené války se změní. Bude nás možno obvinít ne z boje pro zásady, ale pro nastolení korupce a reakce, kterou Asie rozhodně odmítla... Tím by byl Rusku ponechán monopol vznášet se na vlnách nacionalismu, který se dnes nezadržitelně přelévá Asii.«

Bílá kniha amerického ministerstva zahraničí o Číně píše: »Roku 1945 uvítali Formosané Číňany jako osvoboditele. Nacionalistická vláda jmenovala guvernérem přítele Čang-kajškova, gen. Chen Yi... Nový guvernér přibyl s imponantní družinou, která začala s velkou výkonností vykořisťovat Formosu. Navíc místní obyvatelstvo bylo bezohledně vyloučeno z významné úlohy ve veřejném životě a bylo mu dáno pocítit, že je opět pod vládou dobyvatele«.

O Čangově politice v Číně samé napsal v úvodu této knihy ministr zahraničí Achensohn: »Důdovy pro nezdar čínské nacionalistické vlády nepravíme z nedostatku americké pomoci. Naši pozorovatelé v rozhodném roce 1948 oznámili, že nacionalistické armády neustratily ani jedinou bitvu pro nedostatek zbraní. Vůdcové Kuomintanu se ukázali neschopni čelit krizi, armáda ztratila vůli bojovat, vláda ztratila podporu lidu... Nacionalistické armády nebylo nutno porazit; rozpadly se.«

Čínská agrese v komunistické válce zne-možnila Američanům sledovat tuto politiku distancování se a prakticky tak připustit, aby se čínská vláda, v netrpělivosti nad pomalým vývojem situace a za agrese do států jiných se k uznání prostřela. Hlavní váha byla položena na strategické požadavky, které žádají udržet Formosu a na požadavky veřejného mínění v Americe, které by neslo (a právem) odměnu agresora; z nedostatku jiných možností je znovu podporován Čang. To vede k vážným komplikacím ve styku západu s asijskými státy. Potrvá-li studená válka ještě několik let, bude tato nešťastná situace značným vítězstvím komunistické politiky v Asii.

KOREA NAKONEC

Podobné problémy se počínají vyskytovat v Koreji samé. Po třicet let jsme mlčeli o kvalitách jihokorejské vlá-

dy i byli jsme si vědomi její mimořádné obtížné situace. Plně jsme chápali, že po čtyřiceti letech japonského panství, vraždění a tyranie, není možno očekávat vládu demokratickou, když umělé rozdělení země připravilo tuto vládu o velké bohatství v severní Koreji (hydroelektrárny, těžký průmysl, uranové zdroje, přístavy, atd.). Nepoukazovali jsme na značné obtíže, které zejména pro americkou politiku vznikaly z neuvážených projevů Singmana Rhee, presidenta, který čas od času vyhrožoval kde komu. Je však těžko mlčet, známe-li Lidice; spolehlivá agentura United Press přinesla oficiální komuniké jihokorejské vlády, které praví mimo jiné:

»Třetí velitel devátého pluku jedenácté jihokorejské divise byl určen bojovat proti guerilám v oblasti Kochang. Pět dní po té nařídil celému obyvatelstvu Sinwon Myon se shromáždit ve škole. Z 600 obyvatel velitel vybral osoby starší šedesáti let a mladší čtrnácti, spolu s ženami a rodinami vojenské policie. Zbytek, čítající 187 osob, byl osouzen sumárním válečným soudem pro pomoc komunistickým guerilám a popraven.«

I když není právě vhodná doba na nepřátelské diskuse, spory a nejednotnost tváří v tvář hroživé síle SSSR, přece zbývá alespon naděje, že povedou k vyjasnění problémů a k vybudování pevné jednoty světových demokracií, která jediná může zachránit to, co z lidské civilizace zbývá.

Boris PEŠEK (USA)

FRANCIE VOLILA

Volební kampaň vzrušila tentokrát zemi mnohem méně než tradiční cyklistické závody «Tour de France». Mnozí vysvětlovali tento politický klid apatií francouzského občana, znechuceného výkonem vládních stran za posledních pět let. Očekávalo se, že tato ochablost se projeví hromadnou neúčastí a zisky dvou extrémních táborů, gaulistů a komunistů, které nabízely voličům radikální sčítování s režimem IV. republiky. Průměrná účast voličů byla však vyšší než o posledních volbách a oba extrémní zaznamenaly pokles.

Tyto okolnosti opravňují k jistému optimismu pokud se týče politického zdraví francouzského voličstva. Francouzi dali zřetelně najevo, že nemíní sednout na vějíčku generálovi, který nabízí spásu za cenu vlády silné ruky. I když jeho »Rassemblement du Peuple Français (RPF) se stává první stranou počtem mandátů (117), zůstává v naprosté menšině proti (RPF) se stává první stranou počtem mandátů (117), zůstává v naprosté menšině proti stran t. zv. Třetí síly: socialisté (104), Lidové republikáni-MRP (86), radikálové (95). — Nový volební zákon, vypracovaný s velkou námahou a ještě pracněji odhlasovaný, působil ve prospěch tradičních stran a na úkor extrémních táborů. Ve většině okresů demokratické strany využily možnosti »spolčování«, čímž strhly na sebe absolutní většinu hlasů a podle zákona si rozdělily všechny mandáty okresu. Komunisté nebo gaulisté, i kdyby byli sami o sobě nejsilnější stranou v okresu, nedosáhli jediného mandátu. Vzbudili-li tento systém pochybností u občanů, zvyklých na poměrné zastoupení, dodejme, že v demokracii tak solidní jako je Anglie, ztráta většiny v okrese znamená porážku a většině v parlamentě nežádá neopovídá většina odevzdaných hlasů.

Je dobře si nezastírat, že, ztratili-li komunisté hlasy na venkově, drží stále většinu posic v průmyslových oblastech; je pozoruhodné, že výsledky, kterých dosáhli v obecních volbách r. 49, byly ve srovnání s letošními slabší. Početní síla komunismu svědčí nepochybně o nespokojenosti dělnictva s inflací plitkou dosavadních vlád, na kterou ovšem doplácí všechny třídy obyvatelstva, odkázané na pevné platy. Věrnost dělnických kruhů komunistické straně je také dokladem, že se ani socialistům, ani jiné politické straně, nepodařilo získat sympatie dělnictva účinnou sociální politikou.

Jedním z nejzávažnějších výsledků voleb je skutečnost, že se politické těžiště nového parlamentu posunulo zantelné do prava. Pracovní strana »nezávislých a rolníků« má 99 mandátů. Radikální strana, která skýrá pod svým volným pláštěm nejružnější tendence, jímž hospodářský liberalismus bude patrně nejjistějším společným jmenovatelem, získala nových 35 poslanců. Nová vládní většina bude nutně odrazem této skutečnosti, tohoto posunu do prava. Tlak průmyslových a finančních kruhů na socialisty a levé křídlo MRP se bude nepochybně stupňovat, a není vyloučeno, že socialisté budou nakonec vytláčení z vlády.

Mnoho bude záviset na chování de Gaulle. Opustí-li svou taktiku »světového osamocení«, jeho skupina 117 poslanců vtiskne jistě viditelnou pečeť francouzské politiky. Povolení projevů generála byly velmi opatrné na všechny strany, a nevyvolávají smířlivější stanovisko. Ovšem, jeho volební program byl založen na bezvýhradném odsudku režimu IV. republiky a výslovném odmítnutí spojit se s Třetí silou. De Gaulle bude patrně vyčkávat, až se jeho hlasy stanou nepostradatelné. Naléhavé hospodářské a mezinárodně-politické úkoly, které čekají příští francouzské vlády (množné číslo je zcela oprávněné), mohou čekání de Gaullovo podstatně zkrátit.

(J. V. PAŘÍŽ)

LISTY Z EXILU

Milý příteli,

nedovedeš si představit, jak často na Tebe vzpomínám v těchto dnech. Jsou tomu tři roky, co začala ma pout' světem. Byly to tři perné roky; jsem bohatší o mnohé zkušenosti a a chudší o leckteré iluze. To nejcenější poznání stálo však za všechno, čím jsem prošel. A i když jsme rozpršeni jak kapky deště po širším světě tom — víme o sobě a nezahlíme.

Naše úsilí není zaměřeno na bezprostřední uspokojení sobeckých myšlenek a zájmů. Veřejně nezapomínáme na Tebe a tvoji rodinu a na všechny, kteří věrní zůstali. Těším se, nesmírně se těším, až budu moci přijít, stisknout Ti pravici, podívat se Ti do očí a říct: Jsem rád, že jsi vydržel.

Tvůj Pavel Svoboda

ROZDĚLENÝ DŮM Č. 2

Jednání o dohodu mezi rozvaděnými politickými představiteli čs. exilu ztroskotala na otázkách organizačních. Černý a Majer trvali neústupně na stanovisku, že jen Majer, Černý, Procházka, Dieška, Lettrich a Zenkl mají právo navrhnout členy výboru nového ústředí čs. exilu, a to jen za své vlastní strany; na tomto požadavku se jednání rozbilo.

Avšak polooficiální místa Spojených států, zabývající se středoevropskými problémy, mají zájem na tom, aby práce exulantských politiků byla cenným přínosem pro svobodný svět v přítomné fázi studené války. Rozčilení není program, vnitřní rozpory a roztržky teprve ne. A když se ukázalo, že urovnání poměrů ve vrcholném orgánu čs. exilu není lehkou záležitostí a alespoň v přítomné době uskutečnitelné, byli Zenkl a Osuský pozváni na Národní výbor pro Svobodnou Evropu (NCFE) a tam za pomoci jeho místopředsedy uzavřeli dohodu, že až do konečné dohody mezi Národním výborem a Radou bude vytvořen provisorní orgán na těchto zásadách: předsedou bude Dr Zenkl, místopředsedou Dr Osuský. Okamžitě se vytvoří deset pracovních referátů, které budou pracovat bez ohledu na to, kdy dojde k definitivní dohodě; mezi referáty jsou zahraničně-politický (Dr Ripka), vojenský (gen. Ingr), informace československé (Peroutka), informace zahraniční (Dr Papánek), vnitřní (Dr Lettrich), sociální (Majer), hospodářský (Feierabend), zemědělský (Dr Černý) atd. Bude vytvořeno plenum podle vzoru Státní rady v minulém exilu. Dr Zenkl a Dr Osuský vyslovili souhlas a zavázali se přimět své skupiny k souhlasu.

Jednání nakonec ztroskotalo na otázce předsedy. RSC prohlásila návrh za přijatelný, jen s nepatrným rozdílem, že předsedou bude Dr Osuský a místopředsedou Dr Zenkl. To zase bylo nepřijatelné pro NVSC; a když padl i kompromisní návrh předsednictví Peroutkovo, jednání definitivně ztroskotalo. Dne 27. května se NVSC ustavil definitivně a po volbě předsedy (Dr Zenkl), místopředsedy (Dr Kočvara) a dvou generálních tajemníků (Dr Klímek a Dr Papánek) sestavil prozatím seznam svého asi devadesátčlenného pracovního sboru, v podstatě opět na základě dosavadních politických stran a skupin.

ZIVOT POLITICKÝCH STRAN

V neděli 27. května zasedal v Londýně oblastní výbor a zemská konference národních socialistů ve Velké Británii. Britská organizace strany národně socialistické, přesněji řečeno její jednatel posl. Klátil,

udrží z velké části stranu při životě, a to nejen ve Velké Británii, ale i v Německu, na území Beneluxu, v Austrálii a jinde.

Nejdůležitější částí sjezdu byl projev Dr Jaroslava Stránského. Exil je v rozkladu a tento rozklad bude pokračovat, protože je jen dozníváním rozkladu československé společnosti od osvobození r. 1918. Dosažením státní samostatnosti se ztratila základna, která spojovala všechny Čechoslováky, a nová se dosud nenalezla. A bez takového základny zůstane každá jednotka mechanická, vnější, a bude se znova a znova rozpadat. Společnou základnu nelze vytvořit, dokud nebude dohody o minulosti a o budoucnosti; dokud si všichni neujasní, do jaké míry mají vinu na tom, co se stalo, a k čemu má exil společně směřovat. Staré ideály se staly spornými: národní suverenity, kontinentální typ demokracie, hospodářský řád — to vše je uvedeno v pochybnost a překonáno. Je nutno postavit ideály nové: omezení národní suverenity ve prospěch podunajské federace; nahrazení mnohostranného systému soustavou dvou politických stran; přestavba liberalismu v koordinovaný systém smíšeného podnikání. Na tom všem je nutno se trpělivě dohadovat — všichni se všemi; v tom vidí Dr Stránský jedinou cestu ze současného zmatku.

Zatím jeho pokus o praktické uvedení těchto zásad v život úspěch neměl. Dr Stránský se pokusil vytvořením pravidelných schůzek všech, kdo byli členy čs. parlamentu, vytvořit základnu pro dohodu a dohadování. Na schůzky odmítli přijít někteří poslanci národně-socialističtí jako projev protestu proti přítomnosti slovenských poslanců Dr Bohma a Dr Blažka, kteří v časopise «VATRA» označili věznění Dr Drtiny za spravedlivý boží trest, který jej postihl za popravu Dr Tisy; sociální demokraté se nedostavili pro přítomnost posl. Blažeje Vilima, který byl svého času zbaven všech funkcí ve straně rozhodnutím Ústředního výkonného výboru strany (v sociální demokracii, jak známo, volí generálního tajemníka ústřední výkonný výbor, nikoliv sjezd strany); návrh na zbavení funkcí Vilima byl přijat exilovým ústředním výkonným výborem hlasováním per rollam osmnácti hlasy proti šesti; čtvrti hlasy nebyly zahrnuty do výsledku z různých důvodů — jeden přišel po stanovené lhůtě, tři zbývající nehlasovali a rovněž sociální demokraté, kteří jsou členy pracovního sboru NVSC, zaujali stejné stanovisko.

O EXULANTECH, UPRCHLÍCÍCH A VŮBEC LIDU PRŮSTÉM.

Situace v táborech je v mnoha ohledech podobná roku 1948, než čs. uprchlíci byli

přijati do péče IRO (International Refugee Organisation). Tentokrát ovšem z důvodu právě opatného: IRO začíná pomalu likvidovat, tentokrát asi doopravdy. Ale není pochyby o tom, že nový orgán pro uprchlíky převezme mnohé z nedořešených úkolů IRO.

Tábor ve Wegscheide a Bad Orb je «Durchgangslager», do Mnichova odtaženi odjíždějí lidé ke komisím; stav má být doplněn z Ily a Valky. Někteří osazení už odjeli do nádobovacích středisek. Protože masová emigrace do Austrálie byla zastavena (neví se, je-li to rozhodnutí definitivní), jen kanadská komise přijímá nové uchazeče. Podobně to vypadá i v ostatních táborech, které se pomalu likvidují (na př. Krabbenloch a jiné). Podle toho vypadá čes. exilový život: zanikají časopisy, o politiku nemá nikdo zájem, všechny drží emigrační horečka.

Tábor Valka bude mít v historii čes. exilu zcela zvláštní postavení: pro divoké poměry. Regierungslager Nuerenberg-Valka má osazenstvo mezinárodní. K 25. březnu 1951 měl 4927 osob, z čehož bylo 1751 Čechů a 837 Slováků, t. j. čes. uprchlíci tvořili 52% osazenstva tábora. 1421 Čechů a 539 Slováků (t. j. 75% čes. uprchlíků v táboře) bylo klasifikováno »outside the IRO mandate«, nespádající pod péči IRO.

Počet čes. uprchlíků v Brazílii se odhaduje na 1500, z čehož 1200 přišlo prostřednictvím IRO, zbytek individuální emigrací. Pracovní podmínky jsou přirozeně lepší pro kvalifikované pracovníky, kterým se odpustí i jazykový handicap — neznalost portugalštiny. Zdravotní stav je rovněž uspokojivý; eventuelní nemoci jsou zavazeny změnou podnebí. Starší generace považuje svou emigraci do Brazílie za definitivní, většinou se nechce vrátit domů, jen snad »podívat se na známé«. Mladší generace chce se vrátit. Mezi těmi je dosti těch, kteří by chtěli bojovat, zejména ti, kteří jsou zklamáni Brazílií (nekvalifikovaní pracovníci, kteří málo vydělávají). Jsou známy případy, že z vnitrozemí přišli emigranti, kteří opustili své zaměstnání v zemědělství, aby se hlásili na Koreu. Slyšeli, že prý se tam posílají české jednotky. Morální stav vcelku uspokojivý. Politické organizace nepracují, nepolitické existují pouze v Rio de Janeiro a v Sao Paulo, prakticky však vyvíjejí malou činnost. Úřady, nečiní naprosto žádného rozdílu mezi emigranty, takže postavení cizince před úřady rovná se postavení Brazilce. Poměr obyvatelstva k emigrantům je dobrý, ovšem až na určitou rezervovanost — jako ostatně vůči všem cizincům.

Počet Čechoslováků v Australii přesáhl číslo 11.000; jenom se státě Victoria žije 2538 čes. exulantů ve věku nad 16 let, z toho 1724 mužů a 864 žen.

Asi 500 čes. uprchlíků žije v táborech (Mettraville, Willawood, Cronula, Bathurst a Creta), kde tvoří cca 6% osazenstva. Vyživování v táborech je dobré; bydlí se v dřevěných nebo plechových barácích, svobodní i ve stanech; zařízení je vcelku primitivní. Uprchlíci jsou z tábora začleňováni do australského života; Creta je střediskem pro rodiny a děti, jakož i pro osoby neschopné práce; živitelé rodin pracují na vzdálených pracovištích a přijíždějí dle možnosti ke svým rodinám.

Převážná většina čes. uprchlíků bydlí v soukromí. Nouze o byty a poměrně vysoké nájemné znemožňují získání pěkně zařízených bytů. Zdravotní stav je velmi dobrý. Morální stav podle evropského měřítka málo uspokojivý; podle australského měřítka, které počítá s vraždami a násilnostmi jako s nutným sociálním zlem každodenního života, jsou Novoaustralané na výši. Australské úřady jsou shovívavé vůči emigrantům, kteří často mění zaměstnání i místo pobytu a neplní kontrakt. Styk s domácím obyvatelstvem je většinou jen formální, protože je těžko dostat se do australské společnosti. Asimilační proces probíhá velmi zvolna; Evropané vidí mnohé nedostatky ve srovnání s tím, co poznali v Evropě, kritizují a nepřijímají australské zvyky.

LETEM EXULANTSKÝM TISKEM.

Dostali jsme některá čísla anglického měsíčního *Bulletinu Mezinárodní rolnické unie*, jejímž předsedou je St. Mikolaczyk (místopředsedové: F. Nagy, Dr. V. Maček, Dr. V. Gavrilovic a Dr. A. Popa; gen. sekretář: Dr. G. Dimitrov). V ústředním výboru jsou zastupci agrárních stran Albanie, Bulharska, Chorvatska, Maďarska, Litvy, Polska, Rumunska a Jugoslaviie-Srbska. Reprezentantem čes. republikánské agrární strany je dr. Jos. Černý, slovenské demokratické (agrární) strany dr. Fedor Homža.

Skutečnost řídí nyní red. kruh v Londýně a Mnichově. Zasluzným činem zdá se být v Paříži vycházející měsíčník (francouzsky) *Masses-Information*. Rovněž *Stopa*, vydána počátkem roku Dr. Kovárnou, a *Zpravodaj UKM* zaslouží si zmínky.

Zpravodaj, vydávaný Ústřední komisí mládeže čes. sociální demokracie v exilu (Kodaň) otiskl ve svém květnovém čísle dva dopisy, které se zabývají poměry v Radě svob. ČSR a roztržkami mezi vedoucími politiky čes. exilu. Oba pisatelé — Mirko Sedlák a Radomír Luza — se shodují na tom, že Massarykův demokratický svaz by se měl zabývat potřebnou ideovou prací; rozcházejí se v názorech na postup vedení čes. soc. demokracie; zajímavé jsou jejich postřehy o straně národně socialistické, »jejíž historickou předností — podle M. Sedláka — byla denní přizpůsobivost ke všemu a nedostatkem ideová bezprogramovost. Naproti tomu R. Luza píše: »Považují ovšem za mylné vyvolávat spor a boj s národními socialisty. Pouze protisocialistický blok může žít z takové situace. Národně socialistická strana je smařen rozhodně pokrokovým, dnes se zaměřením více liberálním než socialistickým, který je od nás napravo, ale jenž politicky má k nám nerjblíže. Myslím, že je nutno učiniti všechno, aby se zamezilo zbytečným sporům.«

VOLÁ RADIO SVOBODNÁ EVROPA

Pravidelné denní vysílání Radia Svobodné Evropy z nové stanice v Mnichově (je jednou z nejsilnějších stanic Evropy — 132 kilowatů) bylo zahájeno projevy Ch. D. Jacksona (předseda National Committee for a Free Europe) a F. Peroutky, šéfa tohoto čes. vysílání. Svátek 1. května byl vybrán jako počátek nové ofensivy »svobodného světa a svobodně myslících lidí: pravdou bojovat proti komunistické lži a udržovat víru v osvobození porobených.

THE BREAK-UP OF THE COUNCIL OF FREE CZECHOSLOVAKIA

The Council of Free Czechoslovakia was formed in February, 1949, as the leading political organ of the Czechoslovak resistance movement in exile. It must be emphasized that all our activities in exile are essentially of a resistance nature, and all other functions of the movement are inferred from this principal characteristic. The representative function, social work for Czechoslovak refugees, aid for our students are secondary to this primary function of resistance. Otherwise, we would be political émigrés but not political exiles. The émigré leaves his country and does not fight for his return. The exile does. His major problem is to avoid identifying the country which he left with the one which will exist on his return. The weight of this problem falls the more heavily upon the exile leadership the more it is aware of the greatness and complexity of its duty and of its responsibility.

It is impossible that the Czechoslovak politicians who organized the Council did not realize that we fought for the future against the present. It is questionable, however, whether they realized as well that fighting against the present is logically equal to the fight against the past from which the present had originated, and that the struggle for the future is not identical with any form of an automatic restoration of the past times. The fight against communism and for a free Czechoslovakia was made the ideological goal of the Council. The conception of a free Czechoslovakia was once interpreted as a « democratic » Czechoslovakia, another time as the Czechoslovakia " of Masaryk ", then as Czechoslovakia of the 1920 Constitution, or that of the 1920 Constitution plus modifications of a more satisfactory relationship between Czechs and Slovaks, or of economic and social changes of the post-war period.

Structurally the Council was composed of political parties, its Executive Committee was selected on the basis of equal party representation, not intrinsically modified by the membership of a few men without declared party affiliation. It cannot be denied that the Council was governed by the party principle. This was opposed by those who favored a non-party organization of the Council and who interpreted certain provisions of the Council Statute in a way favorable to their own conception.

Passing over in silence a complex of personal causes, we do not have any reason to disbelieve that the break-up of the Council was caused by both differing political and organizational views. Politically the agreement on the negative program — the fight against communism — conflicted from the very beginning with an unconformable interpretation of the positive platform — the fight for a free Czechoslovakia. The Czechoslovak Foreign Institute in Exile qualified as far back as in October, 1949, this disagreement as a conflict between the restorative and progressive camps. The restorative group, following that analysis, considers all recent changes in Czechoslovakia as performed illegally and forcibly. Therefore the only and just answer to the question of how to reorganize the life of the country after its liberation appears to be the restoration of that state which preceded the forcible change to which the restoration is to be made. The exact date is relevant only secondarily. The substance of the restoration is purely mechanical and all political and economic problems are regarded in general as simple : there is no need of study, research, and work — what was is known and will be restored.

But the Czechoslovak society is undergoing a transformation of an unexpected extent : the whole social structure is changed ; old ties and relations are disturbed and new ones created ; the mentality of the people takes a new shape ; certain matters become a part of everyday life ; the world moves toward new situations and into new forms. Of necessity the nation experiences these changes, thinks, accordingly, of new ideals and wedges them into new programs which are so distant from the situations thought which it passed in 1945 or 1938 or 1918. The restorative camp generally ignores all this revolution, and the standpoint of conscious ignorance differentiates it from the other group. The progressive part of our exile is aware of the fact that the social reality in the country after its liberation must be the basis of any political action, and not any state which occurred in previous times. It attempts, therefore, to anticipate this future reality to which the people are led under the communist rule, and to prepare a platform which will not conform with any past state but will be adequate to the ideals for which the nation will stand after it is free.

The restorative group demands the former organization of our political life as an indispensable component of democracy. Hence it strove for an organization of exile activities in which political parties would prevail. On this issue the differences between the restorative group and those who wished a non-party organization were striking. Whereas the politicians of the restorative group are inclined to give lip-service to certain material changes, they stick resolutely to the old party structure even though it proved obnoxious and has been rejected by the refugees as well as by the Czechoslovak people at home. The organizational structure of the Council was to guarantee the immunity of this plan. In substance the matter was of a double projection : the projection of a dead past and the projection of a wished future into the present time. The pictures overlap in the imagination of the politicians but are not identical in the sphere of political reality. The error of this conception lies in the projection of static forms upon a dynamic screen on which the life of our nation develops at a rapid speed. The culpability of this conception lies in the fact that exile politics is made into « business as usual » and that conditions are produced from which absolutely no other kind of politics can develop. Of necessity this kind of politics became the cemetery of its own goal — the fight against communism in Czechoslovakia. The latter was replaced by a play on normal politics which was without any sound and real grounds and reposed only on the wishful thinking of a few participating actors.

Normal politics is " the art of creating and maintaining groups and of achieving their policies against the opposition of other groups ". However strangely it may sound, there are few situations to which the above definition would fit to such a degree as it did to the activities of the Council. One would expect that the Council was formed and maintained as a group to achieve its policies against the policies of the present communist government in Czechoslovakia. But the party organization of the Council resulted in a situation in which inside the Council sub-groups were formed and maintained to achieve their policies against those of other sub-groups. We emphasize again that this was but a shadow play in which present position and the prospects of future political power starred. The Council became an arena of the struggle for power. It would be discouraging if

Czechoslovak democrats fought the communists only in order to take possession of their power. Political power is morally justifiable only if it is a means to the achievement of certain goals. But the policies of the Council degenerated even more: they turned into a mere internal struggle for power, and all professed principles were mere pretexts and false fronts behind which the element of power was concealed.

Only heavenly beings would be able to participate in politics without pursuing power. Man as a political being can never accomplish this; moreover, he will consider his own desire for power as just and will condemn as unjust the same desire of others. This is inherent in the very nature of politics. The Czechoslovak politicians were only too willing to observe this law. They forgot that the common idea of fighting communism was to be a corrective of the power element disguised by particular ideologies. We accuse no one on the grounds that his desire for power for himself and his group was stronger than his determination to fight communism. But we accuse the initiators and protagonists of the party system of insisting on such an organization of the Council which eliminated this corrective agent and, moreover, multiplied the causes leading the Council toward disputes and conflicts among various groups and ultimately to the break-up itself.

How did they look at the organization of the Council? First, they created a fiction that the existence of their political group was indispensable for the liberation of Czechoslovakia and a *sine qua non* for the liberated Czechoslovakia. The logical deduction from this assumption, as applied to the organization of the Council, was that without a state of equilibrium among individual political groups one group would gain ascendancy over the others, encroach upon their interests, and might ultimately destroy some of them. Consequently they insisted on equal representation in the Council with the privilege for each political party to nominate its representatives. They forgot when they built the Council on as simple a mechanical balance of power as possible that democratic society rests on complex equilibria. They did not realize, that this simplicity was the road to inactivity, anarchy and disintegration.

The purpose of the mechanical balance of power was not only to secure the existence of the political groups represented in the Council but also to stabilize their mutual relations and opportunities. Thus it was a static conception in substance suffering from all main weaknesses of a simple, quantitative balance of power. It was uncertain because it consciously evaded the best qualities of the men representing individual political groups in the Council. It was unreal because it neglected the dynamics of our exile politics. It was inadequate because it did not repose on common recognition. All these factors led necessarily to the disturbance of the mechanical balance of power upon which the Council reposed. In order to preserve the system of the Council from these threatening factors, the more active men were silenced by the mechanism of vote; we had an inactive and paralyzed Council. The activities of other organizations which had not derived their existence from the Council had to be declared illegal and a danger to the Czechoslovak resistance movement in exile. As a result of this action, we had organizations pregnant with elan, but working without sufficient means, without plan and co-ordination, under constant pressure and even persecution. Finally, the discontent of the majority of Czechoslovak exiles with the party system and policies of the Council was not respected at all; and we were exiles in moral disintegration, pessimistic and desperate.

The balance of power in the Executive Committee of the Council was used as an ideology to disguise, rationalize, and justify the situation in the Council as it was in reality. It was an ideology of unity which assumed a reality and function that it actually did not have. All activities of the Council were confined to overcome this contrast. The best means to accomplish this end was the paralyzing of any action of which the results were no mechanically divisible and equally imputable to all groups represented in the Council. This contrast could survive only so long as the erroneous conception of the quantitative balance of power was not revealed by the failure of its own mechanism. An attempt at the restoration of the same equilibrium, which would of necessity end in the same stalemate, was the ultimate cause of the break-up of the Council. The limitation to a stipulated term of office within the Council did not do away with the party principle which led the Council to a dead-end. The principle was preserved that the representatives of political parties in the Committee of the Council had the sole right to propose, and the Committee the exclusive right to elect, new members of the Committee. At the time of the attempted restoration, the practice was assumed to be that the representatives of political parties would have the exclusive right of proposing and the Committee only the right of electing new members. No guarantee could be given that the proposed reform would assure that new men would run this system. It is certain, however, that new men will be unable to do anything else with it but to fight for the maintenance of the mechanical equilibrium which is inherent in it. Or they could destroy it as their predecessors did.

The real reason for the break-up of the Council has been demonstrated. It is no matter of guilt or guiltlessness. The disintegration of the Council is a matter of ignorance of the basic laws of the science of politics. The correct art of politics can, however, be based only and exclusively on the knowledge of the science of politics. Ignorance forced our politicians to apply to the complex reality of the political leadership of the exile resistance movement the unique and oversimplified theory in the possession of their minds — the doctrine of the mechanical balance of power. It seems to us that the politicians of the Council acted under the realization that the very system which they attempted to restore was breaking-up. However, they stuck blindly to it even when it proved its inadequacy, began to paralyze thoroughly all resistance activities and arrived at the stage of self-destruction. The essence of primitiveness in politics is that state of mind which knows only the unique and "necessary" solutions to problems. The essence of civilized politics is increased realization that there are alternative solutions to problems, and that opportunities must be searched for and created to explore different alternatives.

Even though it is beyond the purpose of this article, we must ask: Is there any way out of this situation which we have recognized as a political one and in which the struggle for power is inherent?

The crucial issue is now to limit the omnipresent struggle for power. We have seen an unsuccessful experiment with the mechanical equilibrium which, being simple, is consequently less stable. If more activity is to be achieved through more stability, the equilibrium must be made more complicated on new grounds. The road leads paradoxically along the simplified mechanical quantitative balance between the socialistic and non-socialistic groups to the complicated balance among individual members in the leading organ of the Council. It implies the principle of personality

PASIVNÍ NEBO AKTIVNÍ ODBOJ V ČESKOSLOVENSKU

V emigrantských časopisech, které se nám dostaly do ruky, jsme několikrát nalezli otištěn názor o marnosti aktivního odboje v Československu. Naposled byl takový článek otištěn v 7-8 čísle SKUTEČNOSTI pod názvem » Padnout pro vítězství ». Chtěl bych zde pouze vysvětlit svůj názor řadového odbojového pracovníka.

Tento odboj, který — bohužel — můžeme nazvat třetím odbojem, se liší zásadně od resistance proti Němcům. Fronta byla tenkrát přesně oddělena. Kromě výjimek byl Čech Čechem a Němec Němcem.

Dnes ovšem hranice mezi oběma tábory je nepřesná. Není dána žádnými vnějšími okolnostmi. Za této situace podmínky odboje a jeho možnosti jsou naprosto jiné. Režim se snaží rozšiřovat oblast svých příznivců, odboj řady odpůrců.

Konkrétně je možno rozdělit účinky odboje na dvojí: morální a mocenské. Morální: postavit komunistické propagandě hráz či přecházet propagačně do protitoku. Pochopitelně není možno hovořit o všech modalitách tohoto boje. Několik případů: Z komunistických funkcionářů se stala kasta lidí, kteří jsou naprosto izolováni od skutečné problematiky do té míry, že jsou ochotni věřit, že je všechno v pořádku. Takovým funkcionářům je přímo nutné » zabouchat na okna », aby si uvědomili, že lidé jsou proti nim. Často nižší funkcionář se vzdá po takovém zabouchání funkce. Přirozeně zabouchání do oken může mít různé, často naprosto energické formy. Pasivní resistance, o které mluví ve svém článku Čato, by zdaleka neudělala tuto práci. Nebojuje se o životy, bojuje se o duše. Odvrátit někoho od režimu znamená získat nového člověka. V případě konfliktu nebude žádnou oporou režimu, nýbrž může být předem započítán do pasiv.

Mocenský : odboj slézuje komunistům práci. Přinucuje režim udržovat mnohatisícovou armádu, policii, milici. Československá vláda musela zřít dokonce zvláštní ministerstvo bezpečnosti. Náklady na tuto instituci a její výkonné orgány jsou značné a působí na snížení životní úrovně. Jestliže vysocí funkcionáři se obávají mezi lidmi, tato skutečnost charakterizuje režim a pomáhá bojovat na frontě, kterou jsme nazvali morální.

Ztrátám na životech odbojových pracovníků není pochopitelně možné zcela zabránit. Každý boj vyžaduje oběti. Pochopitelně se snažíme, aby ztráty byly co nejmenší. Aby nebyly zbytečné.

Nejsme ovšem všichni zajedno nad metodami odbojové práce. Setkáváme se s mnoha jinými názory odbojových pracovníků. Domnívám se však, že můj názor je právě tak realistický, opřen o dobré výsledky odbojové práce, jako pisatele článku » Padnout pro vítězství ».

Ještě připomínku : Občané v Československu nejsou apatičtí, jak se píše v uvedeném článku. Lidé všech vrstev projevují intenzivní zájem o události domácí i zahraniční, posuzují, srovnávají, debatují a kritizují. Setkal jsem se zřídka kdy s apatií, nikdy ne s fatalismem. Apatie jako psychologický zjev byla snad častá po únoru 1948, ale od roku 1949 zmizela takřka docela. Nejen, že občané se živě zajímají o všechny události, ale uvažují, jak by měla vypadat nová republika. Po pádu režimu je možno počítat s lidmi aktivními, středem jejich zájmu je více budoucnost než nostalgie minulosti.

Práci v odboji vadí především nedostatek morální podpory ze zahraničí. Rada svobodného Československa se neozývá a občané marně hledají stanici, která by jim něco řekla o činnosti emigrace. Slyší, bohužel, jen » odhalování » komunistického režimu. Ale tyto věci občan zná lépe než zahraniční komentátor. Tento fakt ovšem jen podtrhuje význam aktivního domácího odboje. Občan, který může mít dojem, že ti za hranicemi nic nedělají, se necítí alespoň opuštěn, a ví, že boj pokračuje.

DOS, ČSR

and no-party representation. It also implies the limitation of functions of this leading organ to the function of leadership. To secure and, if disturbed, to redress the balance of power, as many as possible organizations — political groups, labor groups, church groups, groups of scholars, students, soliders — must be called to autonomous participation in — must be called to autonomous participation in the exile resistance movement.

The pressure of public opinion that the exile part of the Czechoslovak people is able to exert upon both its members and its leadership supplies a further restraining factor operating against the struggle for power.

Definite statutes of the leading organs can help to prevent misunderstandings and reduce to a minimum misinterpretations, the disputes over which are sometimes the real substance of a tension.

Finally, the emphasis laid upon the common goal and the determination of this goal, in such terms as to be acceptable to all who will contribute to its achievement, represent a command of ethics to subject all particular interests to the pursuit of this aspiration. This command is not a result of the mechanics of the struggle for power among exiles. We have superimposed it *a priori* upon our actions by free decision and by our own will, and who has not finds himself on the wrong side of the battle line.

If the leaders as individuals as well as a group, men of the lower organs of the Council, men of all sorts of organizations and societies, all develop their groups so as to maintain a multiplicity of initiatives in the Czechoslovak exile movement ; if all are controlled, limited and corrected in their activity by others ; if mutual respect governs their relations ; if men make our ultimate goal prevail in their minds ; a new elan may be injected into our exile movement and the noble aspiration will not fail to be realized in fact.

ZPRÁVA Z DOMOVA

ODHAD VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ V ČSR

Je jistě hodně odvážné, chtít zjistit v totalitním státě veřejné mínění. Odhad může být prováděn pouze na základě pozorování osobního nebo menší skupiny známých, poněvadž každá rozsáhlejší akce by vzbudila pozornost a měla následek nejméně 2 roky. TNP. Veřejné mínění nebude moci být nikdy přesně zjištěno, poněvadž v současné době se tázaný často bojí odpovědět, a později, ve svobodné republice, nebude možné provést zpětnou analýzu; neodpovídala by pravdě. Proto je možný pouze odhad veřejného mínění podle metody výběrové.

Tento odhad se týká pouze věci nejdůležitějších: odporu proti současnému režimu a přání a mínění, která se týkají příštího uspořádání ČSR. Tato otázka je aktuální, poněvadž velká většina čs. obyvatelstva (střízlivě odhadnuto 80 % nevěří v dlouhé trvání stávajícího režimu v dosavadní podobě.

Názor na nutný zánik komunistického režimu je celkem jednotný. Po událostech v Koreji a nástupu čínských vojáků již téměř nikdo nepochybuje, že dojde ke konfliktu. Tento názor zastávají i všichni členové KSČ, třebaže oficiální propaganda hlásá, že mír je možné udržet « bojem za mír ». Tedy téměř 100 % obyvatelstva věří v konflikt. Z toho nejvíce 20 % věří, že tento konflikt dopadne příznivě pro stávající režim. Do této malé skupiny patří komunisté, kteří jsou hmotně zainteresováni na stávajícím režimu nebo kteří tolik « kolabovali », že už nemohou zpět. Drobné členstvo KSČ však už od prvních porážek v Koreji hledá alibi.

Rozdílné jsou však názory na budoucí uspořádání republiky. Zde je nutné rozbrat veřejné mínění podle povolání. Dělnictvo si představuje budoucí republiku tak, že vyžene ze závodů komunisty a povede je samo. Zvláště ve velkých továrnách se vůbec neuvažuje o tom, že by snad tyto závody mohly přijít do soukromých rukou. Otázka návratu bývalého majitele se objevuje jediné ve zcela malých závodech, či spíše v dílnách, kde zaměstnanci měli kontakt s majitelem a dnes jsou podřízeni » jakémusi « ředitelství, které je vzdálené a posílá závodu pouze obeháky a příkazy. Slučování malých závodů do větších celků však přetrvává poslední vztah zaměstnanců k jejich bývalému majiteli. Dělníci totiž se také domnívají, že v dnešním režimu nezmizelo vykořisťování, že kapitalisty nahradili komunisté, a očekává od změny režimu vzrůst svých mezd a životní úrovně. » Nebudeme pracovat na funkcionáře a na policajty », vyjádřil se jeden z nich. Další podrobnosti těchto názorů se hodně třísť a některé jsou i utopistické, což je způsobeno nedostatečným politickým vzděláním. Tyto názory jsou ovlivňovány dvojím způsobem. Jednak dělnictvo zislo za pět let, t. j. od roku 1945, hodně sebevědomí, a dále tím, že představy o komunistickým vykořisťování jsou příliš velké. Tak na př. se zaměstnanci jednoho menšího závodu v A. domnívají, že po vyhnání komunistů bude stačit pracovat pouze polo-

vinu dosavadní pracovní doby. » Komunisté teď z našich mozolů stavi továrny a my jich pak využijeme pro sebe ». Tyto názory však nejsou časté. Mínění středních vrstev není tak vyhraněné jako názory dělníků. Hodně záleží na subjektivních dojmech : čím dotýčený byl, jak se mu dařilo za první republiky a jak nyní. Všeobecně jsou tyto vrstvy více zaměřeny na politický útisk než na hospodářské zřízení.

Mínění bývalých velkých podnikatelů není dobře možné zjistit, poněvadž jich jednak v ČSR zbylo málo (bud' jsou za hranicemi anebo v TNP) a dále mají obavy se vyjadřovat. Je pochopitelné, že tato skupina velmi lípí na politické svobodě. Pokud jde o hospodářské uspořádání, zdá se (soudě podle jednotlivých případů), že nemají v úmyslu znovu budovat svoje soukromé podniky. Znárodnění 1945 a 1948 bylo pro tyto osoby velkou ranou a obávají se, že celková tendence vývoje nepřeje a nebude přát velkým podnikům v soukromých rukou.

Menší podnikatelé a drobní živnostníci se celkem vyslovují pro situaci, jaká byla po roce 1945. Zdůrazňují jedním dechem svobodu myšlení a podnikatelské iniciativy. » Velké podniky musí být státní, na tom nikdo nic nezmění, ale pro drobné obchody a živnosti je zapotřebí soukromé iniciativy, bez které nemůže být blahobyt ».

Inteligence (lidé s vysokoškolským vzděláním a bývalý vysoce postavení úředníci) pochopitelně nejvíce vzpomíná na Masaryka a Beneše a dovolává se jejich myšlenek. Těmto osobám se líbí sociální vymočenosti jako národní pojištění, posílání dělníků do lázní a znárodnění. Pochopitelně zdůrazňují, že musí být odstraněné celé učení komunistické, poněvadž jednak je nepravdivé, jednak zabíjí v člověku všechny ideály.

Žádá však přímo, aby byly ponechány věci, které odpovídají Masarykovým humanitním ideám (odstranění žebroty, bezpracných důchodů atd.). Střední inteligence (běžné úřednictvo atd.) je do určité míry na rozpacích. Tyto vrstvy vždy trochu záviděly podnikatelům jejich důchody, poněvadž s nimi srovnávaly svoje příjmy. Dnešní situace se jim však také nelíbí, poněvadž deklaruje úředníky a vyvyšuje dělnictvo. Proto jejich názor na budoucí uspořádání společnosti je dosti mlhavý. Pokud se vyjadřují zřetelně, vyslovují se pro situaci, jaká byla v letech 1946 a 1947.

Nejobtížněji lze odhadnout mínění zemědělců. Není divu, vždyť zemědělství prodělává obrovský násilný přerod. Pokud jde o politické svobody, těm rolníkům celkem nevěnují žádnou zvláštní pozornost. Stejně tak se rolníků příliš se netýká otázka uspořádání průmyslu. Tento problém je jim dost vzdálen, takže k němu nemají jasné stanovisko. Spíše posuzují znárodnění průmyslu se svého osobního hlediska. Proto je jejich úsudek v tomto smyslu negativní : stěžují si na špatnou jakost průmyslových výrobků a na drahotu. Proti

tomu vyzdvihují láci dřívějších výrobků soukromých podnikatelů. Vínou často přičítají nikoliv celkových okolností, ale jediné znárodnění. Také vlastní zemědělské záležitosti posuzují s osobního hlediska. Obecně uznávají technické přednosti družstevního hospodaření, ale jen theoreticky. V praxi poukazují na to, že družstva vedou neodborníci a »ti, kterým se nechce pracovat«. Zcela dobrovolně se nyní zakládají družstva pouze tam, kde je nedostatek pracovních sil, tedy kde není jiné východisko, než hospodařit družstevně, aby pracovní síly, které jsou k dispozici, zvládly všechny práce. V družstvech, která byla sestavena nedobrovolně, se příliš »divají jeden druhému na prsty« a podezřívají se navzájem z lenosti a jednání v osobním zájmu. K odporu proti družstvům vedou rolníky také okolnost, že očekávají válku a čilý černý obchod. Budoucí členy družstva, nezbude jim tolik produktů, aby s nimi mohli na černo obchodovat. V družstvech, kde už byly rozorány meze nebo postaveny společné stáje, už nemyslejí na zpětné rozdělení soukromého vlastnictví, ale chystají se vyhodit komunistické funkcionáře a hospodařit si po svém.

Není možné zjistit názor na jednotlivé politické strany, které existovaly za první republiky: už upadly v zapomnění a málokdo si vzpomíná, jaký vlastně měly program a kdo byli jejich vedoucí. Politické strany poúnorové měly v době, když existovaly, program, který neodpovídá současné situaci. Proto se očekává, že všechny strany přijdou s novým programem a každý si vybere podle své vůle. Obecně se však vyslovuje obava z opakování politických čichrů, zvláště z první republiky. Je zvláště, že málokdo si může vzpomenout na nějakou konkrétní událost (nejvíce se vzpomíná na pražskou aféru), ale přesto panuje zakořeněné mínění, že za první republiky byly všechny strany zúčastněny na politických čichrech, t. j., okrádaly stát. Vyslovuje se také obava, aby politické strany nerozkradly národní podniky. Obecně se pochopitelně žádá zákaz komunistické strany.

Z obav před mnoha politickými stranami není však možné vyvozovat obavy před politickým životem vůbec. Obecně se občané velmi těší na svobodné volby. »Však my ve volbách všem ukážeme, co se nám líbí a co ne.« To je velmi častý výrok, třebaže dotyčný prozatím neví přesně, co si vlastně přeje. Občanům velmi chybí svobodné volby, zvláště možnost zvolit nebo nezvolit některého funkcionáře. To se projevovalo zvláště v některých závodech při volbách do závodních rad, které byly na jaře 1950. V mnoha závodech byly o kandidáty úporné boje, stejně mnohokrát neprošla kandidátka.

Pokud jde o Radu svobodného Československa, málokdo z občanů o ní něco ví. Spíše se vzpomíná na jednotlivé emigranty, než na exil jako na celek. Na př. Sokolové vzpomínají na své funkcionáře. Na politiky, kteří jsou v emigraci, se vzpomíná s pocitem neutrálními. Nezapomnělo se, že nezabránili únoru. Nezpomíná se na ně pro nějaké jejich minulé činy, ale spíše se očekává, co dokáží. Jinak se našemu exilu celkem nepřikládá žádná váha v budoucím konfliktu. Všechny naděje jsou kladeny na cizí státy, především na USA a na Vel-

PROGRAM NEBO CHAOS

Z exilu i z domova se ozývá volání po programu. Zejména domov klade exilu stále naléhavější otázky: ve jménu čeho je třeba vést boj proti komunismu, jaký program může dát exil domovu, zda se připravuje uspořádání Evropy a světa pro dobu po porážce komunismu. Domov přichází do styku se světem ponejvíce jenom prostřednictvím československých vysílání západních stanic. Sand už v tom by byl kus programu, jestliže ne celý, kdyby proti komunistické lži byla poslavena demokratická pravda. Velmi často však to, čím západ promlouvá k Československu, není pravda, ale také ovšem ne lž, nýbrž prostě protipropaganda. Leckdy se prání vydává za skutečnost (zpráva o Clementisově přeletu do Bělehradu), jindy se potlačují věci západu nepřiznivé. Někdy James Burnham a ne T. G. Masaryk je inspirátorem československých vysílání západních stanic. Má nebo nemá demokracie právo na propagandu a protipropagandu? mohli bychom rozmnožit počet naléhavých otázek. Snad by demokracie mohla porazit komunismus bez války, kdyby lépe než komunismus rozřešila sociální otázky. Zcela určitě by demokracie porazila komunismus bez války, kdyby byla vždy a všude demokracií. Avšak svět není rozdělen na bílé a černé. Nelze nevidět, že komunisté uskutečnili řadu prospěšných věcí, a že na druhé straně západní svět má mnoho vážných chyb, stímů, nesnází. Tedy čekal, až jak to dopadne? Nelze vytykat domovu, jestliže z bezradnosti, z oloupenosti komunistickou propagandou a proto, že nevidí pozitivní program, který by nejen byl protikomunistický, ale který by rovněž vystálil pro budoucí svět, zbavený komunismu, zaujme alespoň pro přechodnou dobu neutralistické, vyčkávací, stanovisko. Exil by se však měl lázat: neexistuje opravdu nic pozitivního proti komunismu? Zhnusení exilovou »politikou«, přidávání často k zoufalství svým materiálním postavením a lhostejnou zdvořilostí západu, by mnozí odpověděti záporně. Neutralismus v exilu není nejslabším a nejméně rozšířeným z desítek a stovek různě odstíněných postojů, názorů a hledisek. Neutralismus jako přitakávání chaosu, lhostejnosti, bezprogramovosti, depresi. Postechněle si někdy spílání komunistů proti humanismu proti kosmopolitismu, proti všl ostatní filosofii kromě stalinismu. Jakoby sami komunisté nám ukazovali, v čem by měl být náš program. Obnovil prvenství hodnot kulturních proti materiálním, vrátil jednotlivému člověku právo na život.

K. T., Německo

kou Britanii. Celkem nikdo nepočítá, že by se náš exil mohl zasloužit o osvobození.

Pouze v jednom bodě se očekává pomoc od naší emigrace, a to v otázce zpětného návratu Němců. Je totiž obecná obava, že po vítězství Západu, kterým bude ČSR osvobozeno, by se mohli vrátit odsunutí Němci. Počítá se, že tomu naše emigrace zabráni. Je to však spíše prání než reálné podložené úvahy, poněvadž se obecně pokládá naše emigrace za velmi málo významnou složku.

DOS. ČSR

« KULTURNÍ » ATMOSFÉRA V ČESKOSLOVENSKU

Zajímavé doklady o současném vývoji čs. kulturního života jsou ve zprávách o rozpočtech ministerstev školství, informací a zdravotnictví na rok 1951, jak byly projednávány ve sněmovně letošního března. Úkoly čs. kulturních pracovníků vypočítal Kopecký takto : » dát všechny síly do služeb boje za mír, t. znamená propagovat úkoly Gottwaldovy pětiletky, pečovat o převýchovu našeho lidu v duchu nového poměru k práci, v duchu socialistické pracovní morálky, propagovat a popularizovat údernické hnutí... a věnovat zejména velkou pozornost venkovu«. Tisk, film, divadlo, rozhlas, hudba, výtvarné umění a literatura se mají stát bezvýhradnými nástroji socialistického realismu. Kopecký se pak vychloubal čísly. V roce 50 bylo provedeno osmdesát tisíc osvětových akcí a bylo v provozu jedenáct tisíc veřejných knihoven. Ve skutečnosti ovšem by tato čísla měla být připsána k bilanci t. zv. Roku stranického školení, když jak osvětové akce tak veřejné knihovny jsou už jenom dvě z možností stranického přeskolení. Dále oznámil Kopecký zřízení národního podniku Československé cirkusy, varieté a lunaparky, které prý zajistí dobrou lidovou zábavu. » Hodně péče je věnováno také zoologické zahradě. Bylo zakoupeno množství zvířat, vyjednávají se s Koreou, Čínou a jinými zeměmi o dovoz a výměnu zvířat a postupně budou zoologické zahrady zřizovány ve všech krajských městech«. Gigantomanie slaví triumfy!

Polygrafický průmysl je už postátněn na 99 proc., v kapitalistickém sektoru zbývá 0,7 % se 76 zaměstnanci. V letošním roce bude vydáno 3.765 knih a brožur v nákladu skoro 74 mil., z toho bude 700 nových překladů z ruštiny. Krásná literatura v tomto počtu představuje jen nepatrné procento. — Nejedlý srovnával čs. vydání za školství s americkým rozpočtem. Zapomněl ovšem dodat, že v Americe je školství soukromé a není nástrojem státní ideologie. Z jeho výkladu je zajímavé to, že ohlásil zabírání vil pro mateřské školky a jesle.

Také Plojhar se hojně oháněl čísly. Ale neuvedl hlavní úkol čs. zdravotnictví, jak byl určen v zákulisi dnů sovětsko-čs. zdravotnictví v Praze » Učme se od sovětského zdravotnictví « : nashromádit obrovské zásoby krve a provést masové kursy vojenské chirurgie pro všechny lékaře.

Situaci ve školství dobře charakterizuje heslo » Nejprve učení, pak sběr !«, jež je teď hojně propagováno a má odstranit » levé úchylníctví«, které skoro proměnilo čs. školy nižších stupňů ve filiálky n. p. Sběrné suroviny.

V jedné věci mají čs. komunisté prvenství před celým světem. Ostatně s dětskou naivností o tom píší všude do mrzení. Pražské ND uvádí hru sovětského autora Jurij Burjakovskij » Lidé bděte !« o Juliu Fučíkovi. Jednou z postav této hry je Lida Plachá, herečka a Fučíkova spolupracovnice, která teď na scéně hraje samu sebe, » svůj příběh, viděný očima sovětského dramatika « ! Komunistický divadelní teoretik Jan Kopecký je u vyřízení nad touto nebyvalou skutečností. Konec konců — může-li v každém sovětském filmu a v každé hře vystupovat Stalin, proč by tam jednou nemohla vystupovat také Líbuše Plachá, nebo Zápotocký, nebo třeba Jan Kopecký. Ostatně je to slabá hra a kdyby

komunistům zbývalo jen trochu soudnosti, museli by vidět, že spíše zesměšňuje než oslavuje jejich hrdinu.

Při stém výročí narození Václava Brožíka jej Otakar Mrkvička charakterisoval jako měšťáckého konvenčního malíře, který nemá co říci době, a podobně učinil i druhý komunistický výtvarný teoretik Josef Raban. Pustila se do nich Tvorba, která jim vytýká bezzásadovost a formalismus. Podle Tvorby je Václav Brožík, ve skutečnosti úspěšný a šikovný akademista, vynikající historický malíř a vzor našich socialistických realistů. Vysvětlení je snadné : ruským výtvarníkům se v Praze líbil jeho obraz » Jan Hus před koncilem kostnickým«. A není nijak náhodou, že si komunisté velmi často vybírají z kulturní historie právě zjevy úpadkové, akademické, nacionalistické a reakční. Dobře to odpovídá jejich nynější orientaci. Tak byl také ze zapomenutí minulosti znovu » objeven « Věnceslav Černý, ilustrátor Jiráskových románů, který je najednou kladen hned vedle Alše. Černý byl malíř komerční, výtvarně slabý, zaostálý. Nebyl nakažen tím, čemu komunisté říkají » západní výtvarný jed«. Jen proto se mohl tak snadno a rychle stát » velkým mistrem české kultury«.

» Pište o nás !«, volá Miroslav Šelina, horník a závodní knihovnik na dolu Hana v Háji u Duchcova. Ale nezdůrazňuje to, že by spisovatelé měli psát o údernictví, brigádách, nadplánech, nových kutcích metodách. Chce tam mít » kluka, který do

VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ V EXILU ?

CASOVANI

Voskovec a Werich za španělské války zpívali písničku o městě Madridu : » Padl, padá, padne... Nepadl, nepadá, nepadne... « Tak podobně nám je, když měsíc od měsíce, od jednoho čísla Tribuny k dalšímu, pokoušíme se prodloužit redakční uzávěrku až do nejzazšího data, v naději, že příští den nám přinese rozuzlení krise jednotného politického zastoupení všech Čechů a Slováků v cizině, kteří tak reprezentují umlčenou demokratickou většinu doma. » Padl, padá, padne... nepadl, nepadá, nepadá«, je to však alespoň poslední tři, čtyři čísla Tribuny smutná písnička dokola; a nejráději bychom nechali místo, které nějaké užité zprávy z Washingtonu rezervujeme, výstražně bílé. Poslední zpráva nepřichází. A nečekáme na ni jenom my v cizině.

V tomto čísle přinášíme zajímavou zprávu o veřejném mínění doma. Těžko bychom mohli objektivně sestavit podobnou zprávu o veřejném mínění nějakých třiceti tisíc uprchlíků. Těžko bychom mohli tvrdit, že tu nevládne apatie, lhostejnost, v nejlepším případě únavy. Snad tato inflace politického myšlení i přispěje mnohým uprchlíkům k rychlejší asimilaci v nových zemích; nesporně však prokazuje politickou malátnost elitního politického sboru v emigraci. Jeho slabé politické » vyznačování«. Jeho kilometrový radius. Daleko od Washingtonu, daleko od politiky. Političti uprchlíci, nejen svoji vinou, přestávají být politickými.

F. L., Paříž

nedávna chodil od ničeho k ničemu, až najednou našel čistou lásku u svého děvčete. Takové věci by tedy chtěli číst dělníci, ne jenom stále o úderkách! Konec konců i kulisa úderek by tam mohla být: » počali spolu budovat závodní skupinu ČSM a ten kluk se stal úderníkem a dnes po směně opravuje pro JZD zdarma hospodářské stroje. Je-li to nutné, kompromis je možný, ale psát pouze o úderkách, to je prostě nestravitelné.

Hlavní úkol čs. komunistů je nyní » obrana miru«, čili příprava války. Z toho vyplývají ostatní dílejší úkoly: kolektivizace vesnice, výstavba těžkého průmyslu a zavedení druhých a třetích směn ve všech závodech. Tím je také velmi úzce vymezena tematika čs. kulturním pracovníkům. Nedržet se jí znamená » zpronevěřit se lidu «.

Skutečnosti, které se nám jeví v perspektivě svobodného světa jako groteska, mají však v Československu tragickou příchut'. Moc propagandy nelze podceňovat. Tak nebo onak je už ji dnes každý čs. občan zasažen a postižen. Tak nebo onak zanechá stopy v myslích obětí. Vynalá pudy, které jsou s demokratickým smyšlením nesrovnatelné. Nepochybně to bude asimilace různých komunistických lží o světě, o minulosti, o kultuře, o morálce. U některých komunistická škola nenávisti skutečně vyvolá nesmiřitelný odpor ke všemu nekomunistickému. Ale většina národa propadne nesmiřitelné nenávisti ne ke komunismu, nýbrž ke komunistům. V perspektivách desítek zručnějších se už dnes začíná jevit tak zvaná odplata, jaká postihla v Československu Němce. I v tom bude jednou náš úkol: odstranit škody, způsobené na národě nedemokratickým komunismem, ale zároveň i zabránit vzniku nové, třeba » protikomunistické « nelidskosti.

K 9 květnu si komunisté rozdávali státní ceny, z menší části za technická zlepšení výrobních postupů a za vynálezy, z větší části za díla vědecká a umělecká, celkem 38 cen, z nichž řada byla udělena kolektivům. Nejedlý se vyznamenal za I. díl Dějin českého národa, ceny dostali Rezáč, Glazarová, Pujmanová, Nezval, Španiel, Štěpánek, Baldová a j. Lze říci, že státní ceny znovu potvrdily nedostatek původní tvorby, která by vyhovovala ideologicky. Neustále stejní autoři a táž díla jsou oslavováni, vyznamenáváni a chváleni při každé příležitosti: slovenské národní ceny, filmové ceny, udělované k výročí znárodnění filmu, ceny v Divadelní zátvě atd. Je to tak, že je velmi mnoho cen, ale méně už alespoň relativně a podle komunistických měřítek hodnotných děl. Proto na každého, kdo jde s komunisty, se za jediný rok dostane třeba několikrát. Vrstva kulturních pracovníků, kteří jdou bezvýhradně s režimem, je poměrně malá.

OPRAVA

V článku » Existuje optimální rozdělení národního důchodu? « v lednovém čísle TRIBUNY poslední věta předposledního odstavce svádí k nepřesné interpretaci. Tato věta má znít: » Keynesova analýza vyúsťuje v prohlášení, že optimální rozdělení národního důchodu je takové, v němž je zajištěna absolutně nejvyšší sklonnost k spotřebě (prosperity to consum) a a nejvyšší sklonnost k spoření (prosperity to save); t. j. jsou-li spotřeba a investice na svém optimu. «

PROGRAMOVÁ DISKUSE

(Část třetí)

Zvládnuli nesmírné rozmanitosti zkušenosti je poznávacímu subjektu možné jen jejím zjednodušením: poznávací subjekt vytváří a b s t r a k c í p o j m y, které tvoří celistvý, vnitřně skloubený řád jako nástroj myšlenkového poznávání. Poznávající rozum pak (určovacím soudem) podřazuje části celistvé zkušenosti jednotlivým pojmům, t. j. konstatuje, že ta či ona jednodlvinina nebo část zkušenosti odpovídá tomu či onomu pojmu. Jestliže žádný vhodný pojem nenalézá, tedy jej abstrakci vytváří.

Pomocí pojmů poznávající subjekt rekonstruuje (popisným soudem) a vysvětluje skutečnost. V y s v ě t l e n í je řazení pojmů podle odpovědi na otázku » proč? «. Při vysvětlení se uvádějí ve vztah dva pojmy, tvořící ohniska myšlenkového pochodu: pojem vysvětlovaný a pojem vysvětlující. Myšlenkovou spojkou mezi nimi je h o d n o t i c í s o u d (1): otázný pojem je vysvětlován tím, že je mu přiřícán určitý stupeň vlastnosti, který uvádí ve vztah s určitou vlastností pojmu vysvětlujícího.

Pojmový řád, geneticky představující výsledek duševního úsilí lidských generací, tvoří logický celek, stavbu, v níž pojmy do sebe zapadají a spolu souvisejí. V této stavbě existuje řada pojmů, určených k tomu, aby vyjadřovaly v z á j e m n ý v z t a h pojmů ostatních — t. zv. pojmy f o r m á l n í. Zatím co ostatní pojmy mají tu větší, tu menší obsah zkušenostní (pojmy o b s a h o v é), i když abstrakci redukovány, jsou pojmy, vyjadřující vzájemný poměr jiných pojmů, bezobsažné; nemají samy o sobě zkušenostního obsahu, jsou » nedovíslé od zkušenosti apriorní «. (Na př. formálním pojmem je pojem » užitečnost «: nevyjadřuje žádnou zkušenost, nýbrž kladný vztah mezi prostředkem a účelem.).

V pojmovém řádu existují dvě velké skupiny pojmů, odpovídající dvěma základním vysvětlovacím principům, jichž myšlení používá: principu n u t n o s t i a principu s v o b o d y. V myšlení může být určitá zkušenost vysvětlena jen buď jako něco, co za daných určitých podmínek nutně a nezbytně nastat nemuselo, t. j. jako součást světa nutnosti, anebo jako něco, co za daných podmínek nastat nemuselo a bylo vyvoláno (někoho) rozhodnutím, t. j. jako součást světa svobody (2). Toto rozhodnutí může být buď projevem vůle nebo splněním povinnosti — do oblasti svobody patří svět povinnosti stejně tak jako svět vůle: pojem » povinnost « sám předpokládá, že příkaz může, ale nemusí být splněn.

(1) *Hodnotou* se zde rozumí množství (stupeň) vlastnosti (kvantita kvality); *hodnocení* je přiřícání jistého množství určité vlastnosti hodnocenému předmětu.

(2) V některých případech nedovede věd da podat *vysvětlení* ani tím ani oním způsobem a omezi se na *popis*: na určení početního vztahu mezi pozorovanými případy (t. zv. *zákonů pravděpodobnosti*) anebo na konstataci vzájemného výskytu a působení mezi pozorovanými jevy (t. zv. *metoda funkce*).

Z D O P I S Ů . . .

Vážení pánové! Po důkladném přečtení výtisku Tribuny rozhodl jsem se Vám napsat tento dopis. Jsem 30letý, bývalý důstojník čsl. vojenského letectva, nadporučík, pilot-stíhač. Bohužel, dnes již podruhé osudem zahnaný do exilu v cizinecké legii na Dálném východě.

My, Čechoslováci zde v Indočíně, jsme vlastně první, kteří jsou zařazeni nepřímě do našeho 3. čsl. zahraničního odboje — pod vlajkou francouzskou. Je nás tu mnoho a máme již také ztráty. Dostí chlapců padlo, čest jejich památce! Mnoho jich je v zajetí, zavlčeno na těžké práce v Číně. Nechci Vám dělat těžké svědomí, protože jistě není Vaší vinou, že mnoho čsl. chlapců dle dnes v cizinecké legii vlivem nepříznivé situace v uprchlických táborech. Citím jen svou povinnost zaslat Vám za nás všechny zde v Legii následující resoluci: My, Čechoslováci v cizinecké legii, v Alžiru, Maroku, Tunisu, Senegalsku, Madagaskaru, Indočíně, hlásíme se hrdě ke svému čestství. Až bude vytvořen 3. čsl. odboj, pevně věříme, že na nás nebude zapomenuto. Jsme vycvičení, připraveni, čekáme jen, až nás zavoláte. — Tlumočte tuto naši resoluci čs. národní radě ve Washingtonu, je to velmi nutné, zapomíná se na nás...

S přátelským pozdravem Váš legionář
D. P.

t. j. předpokládá svobodu toho; kdo je povinností vázán.

Soustava pojmů, které zkušenost jedním ze tří uvedených možných principů (nutnost, vůle, povinnost) vysvětlují, jest nazírání z způsobu (nazírání forma), který poznávající subjekt sám volí (3) Použitím nazíráního způsobu se reálný předmět proměňuje v předmět myšlenkový a vstupuje do poznávajícího procesu; a použitím různých nazíráních způsobu vznikají z téhož předmětu reálného různé předměty myšlenkové (4)

Nutnost i svoboda se takto ukazují býti dvěma možnými vysvětlovacími principy poznání; dvěma principy, které poznávající subjekt promítá do skutečnosti a jimiž si pořádá zkušenost. Všechny pokusy o vymezení, kde ve skutečnosti končí svět nutnosti a začíná svět svobody, proto zůstávají a musí zůstat bezvýsledné. Je skutečnost slepým mechanismem nebo doménou svobody? Nevíme — a věda nám na tuto otázku nemůže dát odpověď. Zkušenost nás o tom nepoučí, protože ji myšlenkově poznáváme jen brýlemi toho či onoho nazíráního způsobu; všechny úvahy o tom mají proto nutně ráz ryze spekulativní a patří za hranice vědy, do metafysiky.

DOS, ČSR

(3) Jeho volba ovšem není libovolná, nýbrž omezena určitými zásadami, o nichž bude řeč později.

(4) Týž kus dřeva se může poznávajícímu subjektu jevit jako větev nebo jako páka; týž čin jako reakce fyziologická nebo provinění — podle použitého nazíráního způsobu.

Tribuna, ČsZÚ i pisatel byli už víckrát » obviněni « z trockismu. Ostatními pomluvami, udáními a výmysly se obírat nebudeme. Lidé, kteří je pustili do světa, nestojí za to, abychom se před nimi obhajovali. Nálepka trockismu, která nám byla mimo jiné také přisouzena, je jiného druhu. Trockismus je vážný program, jak se nám alespoň zdá. Trockisté stojí v jedné frontě s námi. Jde jim v podstatě o dvě věci: o odstranění stalinského bolševismu a o spravedlivé uspořádání světa. Myslíme, že v těchto dvou zásadních principech se může s trockisty shodnout demokratický svět. Mnoho statečných a čestných lidí neváhalo pro trockismus položit život. Někdy si říkáme se smutkem, že většina z nás chybí zánícením, odhodláním a obětavostí, anebo že nám nejsou dány alespoň v míře tak hojně jako řadě známých i neznámých trockistických hrdinů. V mnoha případech jde o tragédie a o marné oběti. A můžeme jít ještě dále: Mohli bychom jmenovat čestné a statečné komunisty. Za všechny stačí jméno **Julia Fučíka**. Upírat jeho dílu opravdovost a jeho osudu dojmavost jsou schopni právě jenom ti, kteří jsou zvyklí vyřizovat si věci zákeřně, ze zadu. Neváháme říci, že bychom se chtěli řídit mravním příkladem těchto lidí. Ale musíme současně dodat, že bychom si přáli vyvarovat se jejich chyb, nedorozumění, omylů, jejichž velikost je často totožná s mírou idealismu v nejlepším smyslu toho slova. Necht' nám Rudolf Slánský vyvrátí naše přesvědčení, že Julius Fučík, kdyby žil, by byl s námi. Ovšem, kdyby žil, nebyl by právě Juliem Fučíkem! Pro Rudolfa Slánského a pro zákeřné exulanty by byl pouze » špinavým trockistou «. Zákeřným exulantům doporučuji, aby obratně citovali z tohoto dopisu, až budou psát své udavačské zprávy. Naše námítky, které budou následovat, at' raději necitují. Proč tedy po tom všem, co jsme řekli, nikoli trockismus, nikoli 4. Internacionála, nikoli paní Trocká, nikoli politický program André Bretona a řady jiných představitelů moderního umění? Zdá se nám nepřijatelné přijímat apriorně a dogmaticky jakoukoli teorii. Zdá se nám nemožné pokoušet se opravovat svět jinak než demokraticky. Nemáme důvěru k snadným receptům na to, jak vytvořit ze světa s puškou v ruce nebo od psacího stolu » pravou říši svobody «. Kvůli tomu, aby byly uskutečněny utopie J. V. Stalina, nebo Lva Trockého a všech ostatních, kteří by chtěli k prosazení svých myšlenek otvírat koncentrační tábory, zřizovat tajné politické policie a ustanovovat » lidové « soudy, svět nesmí zahynout. Proto jsme proti bolševickému stalinismu, proto se nemůžeme shodnout a ztotožnit s trockisty a proto nechceme mít ani nic společného se stranou zákeřnosti, která právě v exilu vzniká.

Jaroslav DRESLER,
Německo

Chicago, 15. 4. 1951
NÁRODNÍ VYBOR SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA

Vážení pánové, děkujeme vám za dopis z 28 března a za rozeslání dokumentačního materiálu členům Československého zahraničního ústavu v exilu. Naše pracovní skupiny jednaly v měsíci březnu o nabídce spolupráce mezi Národním výborem svobodného Československa Československým zahraničním ústavem v exilu. Jejich sympatisující postoj, stejně jako výhrady, k Národnímu výboru svobodného Československa byl v poustatě shodný s dopisem Ústředí Ústavu z 5. března. Jejich konečné rozhodování však bylo ovlivněno zprávami o jednáních mezi zástupci Národního výboru svobodného Československa a Rady svobodného Československa, jež směřují k vytvoření nového společného vedení naší zahraniční akce. V Ústavu bylo proto rozhodnuto :

1. vyčkat s definitivním vyjádřením našeho stanoviska až do výsledku Vašich jednání;

2. ujistit Vás znovu o sympatiích Ústavu s Vaším programem, avšak zároveň Vás znovu upozornit na výhrady a doplňky, jež k němu máme v otázce uspořádání světového společenství, v otázce reformy československého stranicko-politického systému a v otázkách sociálně hospodářských;

3. požádat Vás, abyste se na této základně pokusili vytvořit opravdu jednotné politické vedení naší zahraniční akce.

Protože se další rozhodování našich Pracovních skupin bude řídit podle výsledku jednání mezi Vyborem a Radou, budeme Vám vděční za nové zprávy a za přibírání Ing. Marka k Vaším jednáním. Slibujeme si od nich nový a lepší začátek československého odboje v zahraničí, přejeme Vám v nich mnoho úspěchu.

ČESKOSLOVENSKÝ ZAHRAJNIČNÍ
ÚSTAV V EXILU

*

Václavu Majerovi jako předsedovi čs. sociální demokracie a dr. Petru Zenklovi jako předsedovi čs. strany nár. soc.

Vážený pane předsedo! Rozkol v Radě svobodného Československa se dotkl každého čs. exulanta. Na členy Československého zahraničního ústavu v exilu působilo to více, že Jstav od samého počátku upozorňoval na programové a strukturální závady Rady a v obavě o jednotné vedení naší zahraniční akce doporučoval jejich

rychlou a zásadní nápravu. Programově jsme trvali na tom,

1. že československá otázka se musí stát otázkou světovou a že se jí stane jen tenkrát, když budeme výslovně bojovat nejen za Československo, nýbrž za nové uspořádání světa vůbec, pro než náš plán na organizaci Dunajské Evropy bude cenným a původním přínosem;

2. že pro uspořádání čs. hospodářských záležitostí musí být přijata zásada, že není možný návrat k žádnému zpětnému datu a že při něm budeme vycházet z oné sociální skutečnosti, jakou ji najdeme v té chvíli, v níž si budeme moci začít svobodně vládnout;

3. že konečně musíme hledat cesty k posílení slabých míst v naší demokracii. Aspoň po organizační stránce jsme je viděli ve starém čs. stranickopolitickém systému a proto jsme doporučovali jeho reformu podstatným snížením počtu politických stran.

Úzká spolupráce všech socialistů v exilu a budoucí vytvoření jedné, společné, federované socialistické strany se nám jevily jako první krok k tomuto velkému cíli. Zabýváme se dlouho těmito problémy vědecky i politicky a posilování dlouho stejnými konsolidačními tendencemi domácího odboje, sledujeme tento cíl v pevném přesvědčení, že naše koncepce udělá z čs. demokracie systém stejně trvalý jako zdravý a výkonný.

Členové Ústavu jsou znepokojeni, že vedení obou našich socialistických stran v exilu se nejen dosud nepostavila k tomu problému s dostatečnou pozorností a odvahou, ale že ani nespolečně pracovala, že dlouho stála vedle sebe a při rozkolu v Radě se dokonce postavila proti sobě.

Proto bylo v ústavu rozhodnuto znovu upozornit oficiální vedení obou stran na naše známé stanovisko a zároveň je požádat, aby se k sobě navzájem pokusila najít onu cestu, po níž se již dalo tolik jejich prostých členů v domácím i zahraničním odboji a jež je s nadějí schvalována doma a s povděkem našimi zahraničními přáteli. Jsme si jisti, že ji naleznete, jakmile uznáte, že společná budoucnost je víc než překonané zájmy ze věrejšíka.

Vás oddaný

Čs ZUE

Dr. Mojmir POVOLNY

Odpověděl dr. P. Zenkla a V. Majera
otiskneme v příštím čísle.

TRIBUNA, publication non périodique, publié par l'Institut Tchecoslovaque à l'Etranger. Rédaction Dr. V. Chalupa, 173 bd. St. Germain, Paris V. — Toto dvojčíslo bylo zpožděno z technických důvodů. Omlouváme si svým čtenářům. A představujeme jim TRIBUNU v nové formě. — Jako nepravidelný list, nemáme právo vyžadovat předplatné. Ale i nepravidelný tisk se platí v tiskárně. Příspěvky účtujeme ročně : Austrálie (30 sh.) Belgie (150), V. Británie (1 libra), Brazílie (100 Cr. S.), Francie (1000 fr.), Holandsko (12 zl.), Itálie (2000 lir), Kanada (5 dol.), Německo (12 DM), Norsko (15 K), Švédsko (14 K), Švýcarsko (12 fr), USA (5 dol.), Mexico (5 dol.) — Naše prozatímní konta : Dr. Chalupa, Banque Nationale pour le commerce et l'Industrie, Paris, Bld St-Germain, No. 20 763. — Czechoslovak Foreign Institute un Exile, Odličich Baxant, Commonwealth Bank of Australie, King Cross, Sydney, N. S. W. — Jerry Voda, no. 12309, Bank of Montreal, King et Baybranch, Toronto, Kanada. Tribuna, no. 7012, Oberrheinische Bank, Freiburg (Br., Deutschland). Nebo na redakční adresu pod uzavřenou obálkou.)